

טעימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט

להערות והוספות: a0527652027@gmail.com

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעודד שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *

לתגובות והערות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

מוסר | האחריות להתפלל ולהשפיע על האחרים

"שהיה להם לבקש רחמים על דורם" מבואר בגמרא שהטענה על הכהן גדול היתה למה הוא לא התפלל מספיק על בני דורו שלא יהיו רוצחים. לומדים אנו מזה כמה תביעה יש על תלמידי חכמים ובני תורה, שישפיעו על בני דורם בזכויות ובתפילה, כי על ידי זה כולם מתרוממים.

ובאמת התיקון לחטא הזה הוא על ידי שהרוצח גולה למקום הלוויים, ושם הוא מושפע מהקדושה שלהם ומהתפילות שלהם. ולכן תלמיד שגלה מגלים רבו עמו, כי בלי ההשפעה מהרב, חסר כל התיקון של הגלות.

חיזוק | לדעת להעריך את כוח התפילה

עוד אנו למדים מסוגיא זו כמה כמה תביעה יש עלינו להעריך את כוח הדיבור והתפילה, וכמה אנחנו יכולים לפעול בהבל פינו בתפילה בתחנונים, וכמה אחריות יש עלינו להשתמש בכוח הזה.

עוד אפשר להוסיף, שאולי לכן אנו רואים שהאמהות של הכהנים היו מחשיבים את התפילה של

הרוצחים,

כי התיקון לחטא של הכהן הגדול שלא התפלל הוא בזה שאמותיהם של כהנים מעריכים את כוח התפילה אפילו תפילה של רוצחים ודואגים שלא יתפללו על בניהם שימותו. ובמיוחד לפי הגירסאות שהיו מבקשים מהרוצחים שיתפללו על בניהם **שלא ימותו**, שבזה שהם מבקשים מהרוצחים בשגגה שיתפללו על הכהן הגדול שלא ימות הם מראים את גודל החשיבות של כוח התפילה אפילו של רוצחים, וזה התיקון לכך שהכהן הגדול באיזה שהיא מידה לא החשיב את כוח התפילה שלו.

התבוננות | וכי בגלל מיני מתיקה לא יתפללו לצאת מהגלות?

למדנו בגמרא ש"אימותיהם של כהנים היו מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו". ויש להעיר, הרי הרוצחים נמצאים בגלות הרחק ממקומם, והתקווה היחידה שלהם לצאת היא על ידי שהכהן גדול ימות, **וכי מחמת שיקבלו כמה מיני מתיקה מאמותיהם של כהנים זה יגרום להם לא להתפלל שימותו?!**

שמעתי ממגיד אחד שתירץ שכיון שכבר יהיה קצת פחות לחץ וצער, משהו קטנטן כבר ירד מהצער שלהם, יש להם סוכריות, אז כבר לתפילה לא יהיה מספיק כוח.

אני חושב שזו תביעה גדולה מדי, היא קצת קרובה לייאש אותנו, שגם אם אדם מחכה ומתפלל לגאולה אבל יש לו קצת ממתקים בגלות אז כבר אין כוח בתפילתו. לא נראה לי שניחא ליה למרייהו

דנימא הכי, שאם ישנן קצת ממתקים, אז התפילה כבר לא שווה.

לדעתי נראה לומר להיפך, שהרי החינוך ביאר שכל הטעם שהרוצח גולה לעיר מקלט זה כדי שיהיה הלוויים הצדיקים

עם רוצח גדל שם בתורה ובקדושה, מתקן את עצמו, מתרומם, לומד עם הלוויים תורה, מתגדל ומתקדש ומתרום. אז אם כן למה שהרוצח יתפלל שהכהן גדול ימות, מה חסר לו בעיר מקלט... אלא שהאימהות חוששות אולי בכל זאת מחמת שחסר לו שם קצת גשמיים, קצת שוקולדים, הם יבואו להתפלל על מיתת בניהם, ולכן הם מביאות להם מיני מתיקה, שלא יחסר להם כלום כאן...

מעשה רב | כמה שנים התפלל רבי חיים קנייבסקי על הגר"מ סולוביצ'יק?

לפעמים אנחנו קצת מזלזלים בכוח התפילה, ואנחנו מתפללים פעם אחת, מתפללים פעמיים ואחר כך אנו אומרים לעצמינו, מה כל הזמן נחזור על אותה תפילה...

הסבא שלי רבי שמחה שלמה סיפר לי שהוא פגש פעם את האח"י של רבי חיים קנייבסקי זכר צדיקים לברכה ואמר לו אני עדיין מתפלל על אשתך הרבנית בת שבע שביקשה ממני פעם להתפלל עליה ומאז אני מתפלל עליה בכל יום. אמר לו רבי חיים: גם אני עדיין מתפלל על חבר שלי רבי משה סולוביצ'יק, שכשהוא עזב לשווייץ להקים את הישיבה הוא ביקש ממני להתפלל עליו... במשך שנים ארוכות, יום יום, היו הצדיקים האלה מתפללים על אנשים שביקשו מהם להתפלל עליהם, כי התפילה זה כמו תרופה וכי בגלל שהם לקחו אותה אתמול לא יקחו אותה היום? ...! קווה אל השם חזק ויאמן ליבך וקווה אל השם.

מהדף לחג | כוח התפילה בקריעת ים סוף

בקריעת ים סוף אנו למדים על כוח תפילתם של ישראל, כמו שכתוב "ואת זעקתם שמעת על ים סוף". כל עיקר רדיפת מצרים היה בשביל לגרום לעם ישראל להתפלל, כלשון הכתוב "יונתי בחגווי הסלע הראיני את מראיך השמיעני את קולך" הקדוש ברוך הוא לא רוצה שנפסיק להתפלל אליו...

וורט | וכי בגלל "שלא ביזה ענות עני" – "גורו ממנו"!!

ב"למנצח על אילת השחר" אומרת אסתר המלכה "ראי השם הללוהו... וגורו ממנו כל זרע ישראל" תפחדו מהקב"ה, למה, "כי לא ביזה ולא שיקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשוועו אליו שמע". וצריך להבין וכי מחמת שהקב"ה שומע אל צעקת העני לכן צריך לפחד ממנו, "גורו ממנו". אתמהה.

ויש לבאר את זה על פי משל ששמעתי מהצדיק רבינו שמשון פינקוס זצ"ל לרופא מתלמד ששלחו אותו לבצע את הניתוח הראשון שלו לבד, והדריכו אותו שאם יהיה איזה קושי או סיבוך חס וחלילה שמיד יצלצל לחדר הרופאים ויגיעו אליו מנתחים מומחים ויסדרו את העניין. והנה בסוף אכן היה סיבוך קשה, והמתלמד ניסה בכל כוחו להציל את הניתוח, אבל לא הצליח והחולה נפטר.

העמידו אותו למשפט והוא אמר אני אנוס עשיתי כל מה שיכולתי לא היה באפשרותי להציל את החולה. צעק עליו השופט: נכון שלא יכולת לעשות כלום אבל הרי אמרו לך להרים טלפון, למה לא צלצלת... ככה, אמר רבי שמשון, אדם בא לבית דין של מעלה וטוען לפני הקדוש ברוך הוא לא הצלחתי להתחזק כנגד היצר הרע, היו לי ניסיונות ופיתויים וקשיים, יגידו לו, למה לא הרמת צלצול?! אמרנו לך שאם תתקשה תבקש מהקדוש ברוך הוא...

כך אפשר לבאר את דברי אסתר המלכה, שכיון שהקב"ה לא ביזה ולא שיקץ ענות עני" לכן צריך לפחד מהקב"ה, מי יודע כמה יכלנו לפעול בכוח התפילה שלנו.

מעניין לדעת | גם בגן עדן ממשיכים ללמוד ולהתפלל...

מדברי הגמרא למדנו שגם בשמים יש משא ומתן בלימוד התורה, קושיות ותרוצים וקביעת הלכה, שהרי משה רבינו התפלל על יהודה שיכנס לישיבה של מעלה, ושידע לשאת ולתת עם החכמים ושידע לתרץ קושיות.

והנה הגמרא בשבת אומרת שרבא ראה את אחד האמוראים שמאריך בתפילה, אמר עליו: מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה?! וצריך להבין למה תפילה היא "חיי שעה", הרי התפילה היא מצווה גדולה, לעבדו בכל לבבכם, היש לך חיי עולם גדול מזה?!

אך הביאור הוא שאמנם תפילה היא מצווה גדולה אבל היא רק עד המוות, אין מצוות בעולם הבא, המתים חופשים מן המצוות. חוץ מלימוד התורה, גם בעולם הבא ממשיכים ללמוד.

יש אנשים שלחוצים איך הם יספיקו ללמוד את כל התורה, אבל באמת אתה תעשה את שלך ושם תמשיך ללמוד, כאן זו רק ההתחלה, יש עוד נצח נצחים של "שטיקלך תורה", של חידושים וקושיות ותרוצים ומערכות.

הגאון מוילנא אומר שסעודת אחשוורוש שארכה מאה שמונים יום היא רמז לעולם הבא, שנותנים לתלמיד חכם לדרוש מאה שמונים יום לפני ישיבה של מעלה.

כשמרן הגרא"מ שך היה "מתווכח" בשיעוריו עם הקצות החושן או עם הנהגות הוא היה אומר "וכשאני אגיע לישיבה של מעלה אני אגיד לו את זה, אני לא אפחד, אני חושב שאני צודק". כלומר שלנצח נצחים יש משא ומתן, קושיות, תירוצים, ויש פה אומנות לדעת לדבר בלימוד ולדעת לתרץ קושיות.

אז מסיימים ב"תהילת השם ידבר פי", אבל כשמתחילים ב"אשרי תמימי דרך" – לצאת מהישיבה לדרכים - אז מסיימים חלילה ב"תעיתי כשה אובד"...

מידות טובות | להרגיש את צרת הזולת בשעת שמחתו

מבואר בגמרא שאפילו אם הכהן גדול התמנה אחרי שהוא רצח וקודם הגזר דין יש עליו תביעה שהיה לו לבקש רחמים שיגמר דינו לזכות ולא ביקש.

וזה פלא פלאים, מדובר פה מדובר פה בשעת המינוי של הכהן הגדול שחל בדיוק לפני הדין של הרוצח הזה, השעה הזאת היא שעה של חדווה עילאית, יוצאת מגדר טבע, העם בחר לגדלו מאחיו ורוממו אותו להיות עומד בראש עם קודש. כולם בטח שולחים מתנות, ברכות, מברכים אותו, ומרבים בשמחה.

ובאותו שעה היה לו לזכור את היחיד הבודד שנמצא בתא בית האסורים, שמתאבק במחשבותיו אם הוא יזכה או אם הוא יחויב, והוא היה צריך לרכז את המחשבה שלו בתפילה ולהתפלל עליו שיצא קיים. פלא פלאים. אדם גם בשעת השמחה הגדולה שלו, גם בשעת המינוי הגדול שלו, אסור לו לשכוח את הנדכאים.

מעשה רב | מדוע נאנח ר' שמחה שלמה בדרך לנישואי נכדתו

מו"ח הגאון שליט"א סיפר לי שפעם אחת הוא נסע עם זקני רבי שמחה שלמה לויין לחתונה של אחת מנכדותיו שהוא כל כך חיכה לראות אותה מתחתנת, ובמהלך הנסיעה הוא הופתע לראות אותו נאנח כל הזמן, הוא שאל אותו אם הוא חש בטוב, אמר לו רבי שמחה שלמה: איך אני יכול לא להיאנח כשאני נזכר בסיפורי הצרות והמכאובים שהגיעו לפתחי היום... זאת אומרת, שגם בתוך השמחה הגדולה על נישואי נכדתו הוא לא שכח את צרות של האחרים...

וורט | רק בזכות אותו אומלל התמנית להיות כהן גדול!

המשך חכמה כתב על הפסוק "אשר משח אותו בשמן המשחה" פירוש נפלא מאד. הפסוק מלמד אותנו את אופני ההשגחה: יכול להיות שהסיבה שפלוגי התמנה לכהן גדול זה בשביל אותו איש פרטי שרצח בשוגג, שהרי הרוצח צריך

אחודה חידף | איזו מצוה בדף שלנו אינה נדחית בפני פקוח נפש?

בלימוד הדף אפשר לחוד "חידה": איזו מצווה לבד משלשת מצוות חמורות אינה נדחית מפני פיקוח נפש. והכוונה היא למה שמבואר בגמרא שאפילו יואב בן צרויה אם הוא נמצא בגלות וכל ישראל צריכים לו שילחם למענם, אסור לצאת מעיר המקלט וללכת להלחם.

ובאמת צריך להבין את טעם הדבר, ויש שרצו לומר שזה סכנה לו לצאת שהרי גואל הדם יוכל להרגו, אבל אם כן שיתפסו את גואל הדם בבית הסהר ויואב בן צרויה ייצא להילחם.

בשיעורי "טעימות" לסנהדרין הארכנו שאולי הטעם הוא מצד שאדם לא צריך לצאת ממקומו לפיקוח נפש, וכגון אדם נמצא בארץ ישראל ושמע שיש פיקוח נפש בסין, הוא לא חייב לצאת לשם ולהציל נפשות, וממילא אולי הרוצח נחשב שמקומו הוא רק העיר מקלט והוא כאילו נמצא ב"עולם משלו" והוא אינו צריך לצאת ממנו לפיקוח נפש.

מוסר | כמה הפסד יש מהפסקה קלה ברציפות העליה

על כל פנים יש לנו ללמוד מהאיסור לצאת ולו לרגע אחד לצורך פקוח נפש - את גודל ההפסד מהפסקה של רגע אחד בעבודת השם. שכיוון שכל התכלית של העיר מקלט היא כדי לתקן את הרוצח ולרומם אותו ולתקן את הנפש שלו, כמו שראינו בשם החינוך, וכל רגע שהגולה נושם מהאוויר הזך של ערי הלויים ודורך על אדמתם אדמת הקודש הוא מוסיף התרוממות והזדככות, וכיון שהוא באמצע תהליך של תשובה וכפרה אז אפילו רגע אחד שהוא ייצא יכול להרוס את הכל.

וכמו המשל הידוע של רבי חיים שמולביץ על הקומקום שצריך להתחמם במשך עשר דקות כדי להגיע לרתיחה, אבל אם לא יחממו אותו ברציפות אלא כל חמש דקות יעשו לו הפסקה, אז גם אם הוא יתמיד בזה במשך חודשים ושנים הקומקום לא יגיע לעולם לרתיחה. ולכן אפילו הפסקה של רגע אחד מהעיר מקלט אסורה.

זה לימוד חשוב לקראת ימי בן הזמנים המתקרבים (לאחר הפסח) שלא יהיה חס וחלילה בחינת הפסקה וציאה מעיר מקלט מערי הישיבות הקדושות, כי בזה יכול להפסיד את כל מה שהוא תיקן בזמן, וכמה צריך להיזהר מזה מלצאת מעיר המקלט.

זקני רבי אריה לויין היה אומר במליצה, בתהילים יש פעמיים "אשרי", "אשרי יושבי ביתך" ו"אשרי תמימי דרך". אם מתחילים ב"אשרי יושבי ביתך" - לשבת בבית המדרש,

הגדול. יכול להיות שרק בזכות האומלל הזה אתה התמנת
לכהן גדול, איך אפשר לא להתפלל עליו?!

אנשים חושבים שהם החשובים ויש את אלו שבשולי החיים,
בשולי הדרכים, יכול להיות שבגלל אלה שבשולי הדרכים
הוא בכלל התמנה למינוי הגדול...

להמתין עד מיתתו של הכהן הגדול, ואם יעמידו מישהו אחר
לכהן גדול, אולי לאותו אחר אין חיים ארוכים, ולכן בכוונה
מינו אותו שיש לו חיים ארוכים כדי שהגולה יהיה הרבה זמן.
או להפך, אולי בחרו בו כי יש לו חיים פחות ארוכים.

וזו הכוונה "אשר משח אותו" כאילו הרוצח משח את הכהן

